

S. Sayısı : 121

Ankara Milletvekili Hıfzı Oğuz Bekata'nın, Toprak Mahsulleri Vergisi Kanununun kaldırılması hakkındaki 4840 sayılı Kanuna ek kanun teklifi ile Toprak Mahsulleri Vergisi Kanununun kaldırılması hakkındaki 4840 sayılı Kanunna ek kanun tasarısı ve Tarım, Maliye ve Bütçe Komisyonları raporları (2/103,1/583)

Ankara Milletvekili Hıfzı Oğuz Bekata'nın, Toprak Mahsulleri Vergisi Kanununun kaldırılması hakkındaki 4840 sayılı kanuna ek kanun teklifi (2/103)

2 . V . 1946

Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

Toprak Mahsulleri Vergisi artıklarının 1946 yılı mahsulünden alınması hakkında, 4840 sayılı Kanuna ek olarak hazırladığım kanun teklifinin gerekçesiyle birlikte sunulduğunu derin saygılımla arz ederim.

Ankara Milletvekili
Hıfzı Oğuz Bekata

Gerekçe

İkinci Dünya Harbinin ağır şartlarının sevkiyle çıkarılan 4553 sayılı Toprak Mahsulleri Vergisi Kanunu ilk imkânda, 4840 sayılı Kanunla kaldırılmıştır. Fakat bu Kanunun geçici maddesine uyularak, 1945 yılına ve daha önceki yıllara ait vergi artıkları 1945 mahsulünden tahsil ve takip edilmektedir.

Hâlen çeşitli sebeplerle bir kısım köylümüz, bu vergi borçlarını süresi içinde ödiyememiş olduklarından, haklarında Tahsili Emval Kanunu gereğince haciz muamelesi tatbik olunuyor. Bu gibi vatandaşlar esasen yoksullukları yüzünden borçlarını ödiyemedikleri için, Tahsili Emval Kanununun normal tatbikatı da müspet sonuç verememekte ve sıkı bir kovalama ise ilgilileri çok güçlüklerle sokmaktadır.

Buna rağmen, gerçekte bu yoldan da istenilen netice alınamamakta olduğundan, Toprak Mahsulleri Vergisi artıklarının tasfiyesi Devlet ve mükellef bakımlarından, ciddi zorluk göstermektedir.

Genel durum bu olduğuna ve henüz tahsil edilemeyen vergi artıklarının da pek cüzi bulunduğuna göre 1945 yılına ve daha önceki yıllara ait bu vergi artıklarının 1946 yılı mahsulünden ve zamansız alınmasında hiç bir sakınca görmüyor, fakat çok isabet görüyorum.

Bu itibarla, her zaman olduğu gibi, İkinci dünya harbinde de üzerine düşen görevleri fazlasıyla yapan Türk köylüsüne bu kolaylığın da gösterilmesi yerinde olacaktır.

Teklif ettiğim kanun tasarısını bu düşüncelerle hazırladım.

Hıfzı Oğuz Bekata

Toprak Mhsulleri Vergisi Kanununun kaldırılması hakkındaki 4840 sayılı kanuna ek kanun tasarısı (1/583)

T. C.

Başbakanlık

Muamelât Genel Müdürlüğü

Tetkik Müdürlüğü

Sayı : 71 - 445, 6/1168

4 . V . 1946

Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Toprak Mahsulleri Vergisi Kanununun kaldırılması hakkındaki 23 . I . 1946 tarihli ve 4840 sayılı kanuna ek olarak Maliye Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulunca 30 . IV . 1946 tarihinde Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan kanun tasarısının gerekçesiyle birlikte sunulduğunu arz ederim.

Başbakan
Ş. Saracoğlu

Gerekeçe

4840 sayılı kanun, 26 . IV . 1944 tarih ve 4553 sayılı Toprak Mahsulleri Vergisi Kanununu kaldırmış olmakla beraber birinci geçici maddesile, «1945 ve daha evvelki mahsul yıllarına ilişkin Toprak Mahsulleri hakkında 4553 sayılı Kanun hükümleri uygulanır. 1945 yılı mahsulünden 1 . I . 1946 tarihinden sonra idrak edilecek mahsuller de bu hükme bağlıdır» hükmünü vazeylediğinden, 1945 ve daha evvelki yıllara ait Toprak Mahsulleri Vergisinin, 4553 sayılı kanunun 44 nci maddesi gereğince, üç yıl daha tahsiline devam edilmesi lâzımgelmektedir.

4553 sayılı kanun gereğince vergisi aynen tahsil edilmekte olan mahsuller hububattan akdarı, arpa, buğday, çavdar, çeltik, mahlut, mısır, yulaf; bakliyattan bakla, bezelye, böğrülce, fasulye, mercimek, nohut; diğer mahsullerden pamukla bazı bölgelerde zeytindir.

Bu mahsullerin, aynı kanunun 29 ncu maddesine uyularak tâyin edilmiş olan teslim süreleri umumiyetle Aralık 1945 ayı sonunda hitama ermiştir. Bazı bölge veya mahsullerin hususiyetlerine binaen aynı madde gereğince uzatılmış olan istisnai müddetler de Mayıs 1946 nihayetinde sona erecek ve 1 Haziran 1946 dan itibaren yapılacak tahsilât munhasıran vergi artıklarına ilişkin bulunacaktır.

1943 ve 1944 yıllarından gelen vergi artıkları miktarı pek cüz'üdür. 1945 yılına gelince: Bu yıl zarfında tahakkuk eden vergi 285 bin ve buna mukabil Şubat 1946 nihayetine kadar yapılan tahsilât 195 bin tondur. Tahakkuk eden miktarla tahsil edilen miktar arasındaki 90 bin tondan Mart ilâ Mayıs ayları zarfında yapılacak tahsilât ile 4840 sayılı kanunun geçici ikinci maddesi gereğince terkin edilecek miktar indirildiği takdirde bu yıla ait vergi artıklarının da mühim bir tutar ifade etmiyeceği anlaşılmaktadır.

Hububat ve bakliyat haricinde, zeytinden bazı bölgelerde aynen alınmakta olan verginin de teslim süresi ve istihsal zammı geçmiş bulunmaktadır. 1 Haziran 1946 tarihinden sonra dane ve yağ olarak teslim edilecek miktarlar hiç bir bakımdan haizi ehemmiyet olmayacaktır.

Hububat, bakliyat ve zeytinden alınan vergiler Toprak Mahsulleri Ofisi ve Tarım Satış Kooperatifleri eliyle tesellüm edilmektedir. Bunların tesellüm, muhafaza ve işletme masrafları senede takriben 1,5 milyon liraya baliğ olmaktadır.

Bu durum karşısında aynen tahsilden beklenen faydaları sağlamıyacak kadar miktarı az olan Toprak Mahsulleri Vergisinin aynen tahsili yerine 4553 sayılı kanunun 38 nci maddesinin ikinci fıkrasında yazılı misil cezasına tâbi tutulmaksızın, doğrudan doğruya Maliye teşkilâtı tarafından, belediyelerce tâyin edilecek rayiçler üzerinden para olarak tahsili zaruri görülmüştür.

Tarım Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Tarım Komisyonu

Esas No. 1/583, 2/103

Karar No. 8

9 . V . 1946

Yüksek Başkanlığa

Toprak Mahsulleri Vergisi Kanununun kaldırılması hakkındaki 4840 sayılı kanuna ek olarak Ankara Milletvekili Hıfzı Oğuz Bekata tarafından hazırlanan kanun teklifi ile Maliye Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulunun 30 . IV . 1946 tarihli toplantısında Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan ve Komisyonumuza havale buyurulan kanun tasarısı, Hıfzı Oğuz Bekata'nın ve Maliye Bakanlığı temsilcisinin huzuriyle incelendi.

Ankara Milletvekilinin teklifinin esasını, 1945 ve daha önceki yıllara ait toprak mahsullerinden şimdiye kadar tahsil edilememiş olan artıkların bir kat zam cezası aranılmadan 1946 yılı mahsulünden alınması ve bu borç artıklarının teslim sürelerinin her il ve ilçenin iklim şartlarına göre mahallî idare kurullarınca belirlenmesi teşkil etmektedir.

Maliye Bakanlığının tasarısında ise, bu verginin belediyelere tâyin edilecek rayiçler üzerinden para olarak alınması istenilmektedir.

Her iki tasarı üzerinde görüşüldükten sonra, Ankara Milletvekili Hıfzı Oğuz Bekata'nın teklifinin, içindeki ana hükümler itibariyle esas olarak alınmasını ve Maliye Bakanlığının teklifinin ise, Maliye temsilcisinin de muvafakatiyle, bu tasarıda bir hükümlerle nazara alınmasını Komisyonumuz uygun gördü.

Gerçekten çeşitli sebeplerle bir kısım köylümüzün 1945 ve daha önceki yıllara ait toprak mahsulleri vergisi borçlarını 1945 yılı mahsulünden ödiyememesinden ötürü ciddi takibata mâruz bulunduğu halde yine müspet netice almamadığı ve esasen bu vergi artıklarının büyük bir miktar tutmaması itibariyle bir önem

de taşınmadığı görülerek 1946 yılı mahsulünden alınmamasının her bakımdan uygun olacağı sonucuna varıldı.

Diğer taraftan, Toprak mahsulleri Ofisi ve Tarım Satış Kooperatifleri eliyle aynen tesellüm edilen toprak mahsulleri vergisinin alınma, korunma ve işletme masraflarının büyük tutarı karşısında bundan böyle geri kalan vergi artıklarının paraya çevrilerek alınması da yerinde görüldü.

Bugünkü duruma göre, 4553 sayılı kanunun 38 nci maddesinin ikinci fıkrasında yazılı bir kat zam cezası alınmasından da vazgeçilmesi uygun olacağından tasarıda bu eihet ayrıca belirtildi.

Bu suretle Devlete hiçbir yüklem ve masraf gerekmiyeceği gibi mükellef vatandaşa da büyük ödeme kolaylığı sağlanacağı kanaatına varılarak, maksada elverişli bazı düzeltmelerle hazırlanan ilişik tasarı oybirliğiyle kabul edildi.

Mahiyeti itibariyle Kamutayda ivedilikle görüşülmesi Komisyonumuzca kararlaştırılan bu tasarı, havalesi gereğince Maliye Komisyonuna gönderilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Tarım Komisyonu

Başkanı	Sözcü	Kâtip
İzmir	Manisa	
R. Köken	Y. Özey	
Giresun	Hakkâri	Kırşehir
F. Yüzatlı	A. R. Göksidan	İ. Turan
Denizli	Yozgad	Yozgad
E. A. Tokad	M. Alhoğlu	H. Akdoğan
Bursa	Niğde	Aydın
A. Duru	R. Dolunay	N. Göktepe

Maliye Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Maliye Komisyonu

Karar No. 27

Esas No. 1/583, 2/103

14 . V . 1946

Yüksek Başkanlığa

Toprak Mahsulleri Vergisi Kanununun kaldırılması hakkındaki 4840 sayılı kanuna ek olarak Maliye Bakanlığınca hazırlanıp Bakanlar Kurulunun 30 . IV . 1946 tarihli toplantısında Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan ve Komisyonumuza havale buyurulan kanun tasarısı ile gerekçesi ve Tarım Komisyonunun raporu ve yine aynı kanuna ek olarak Ankara Milletvekili Hıfzı Oğuz Bekata tarafından hazırlanan kanun teklifi Maliye Müsteşarı hazır olduğu halde okundu ve görüşüldü.

Bilindiği üzere Toprak Mahsulleri Vergisi hakkındaki 4553 sayılı kanun 23 . I . 1946 tarih 4840 sayılı kanunla kaldırılmış ve bu kanunun geçici birinci maddesiyle 1945 ve daha evvelki mahsul yıllarına ilişkin toprak mahsulleri ile 1 . I . 1946 dan sonra idrak edilecek mahsuller hakkında 4553 sayılı kanun hükümlerinin uygulanacağı kabul edilmiştir.

Aynı kanunun geçici ikinci maddesi de Bakanlar Kurulu kararıyla belirtilecek kuraklık ve başka tabii afet gören yerlerdeki ödevlilerden bire ikiye kadar hububat ve bakliyat mahsulü alanların aynı vergi borçlarının silineceğini kabul etmiş bulunmaktadır.

Hükümetçe hazırlanan kanun tasarısında 4840 sayılı kanunun geçici birinci maddesi gereğince alınması gereken aynı vergilerin 4553 sayılı kanunun 38 nei maddesinin 2 nei fıkrasında yazılı misil cezasına tâbi tutulmaksızın 1 Haziran 1946 tarihinden itibaren belediyelerce tâyin edilecek rayice göre para olarak alınması, Ankara Milletvekili Hıfzı Oğuz Bekata'nın kanun teklifinde ise paraya çevrilecek vergilerin

1946 yılı mahsulünün idraki tarihinden başlamak üzere üç ay içinde tahsil olunması istenilmektedir.

Tarım Komisyonu, Hıfzı Oğuz Bekata'nın teklifindeki ana hükümlerin esas olarak alınmasını ve Hükümet teklifinin ise bu tasarıya bir hüküm olarak eklenmesini kabul etmiştir.

Vergi artıklarının az olması sebebiyle aynen tahsilinin arzedeceği güçlükler ve masraflar ile geçen yılın kurak gitmiş olması karşısında köylünün ödeme gücünün azlığı gözönünde tutularak Tarım Komisyonunca tesbit olunan esaslar Komisyonumuzca da uygun görülmüştür.

Şu kadar ki, her yerin iklim şartları illerce malûm bulunacağından tasarının üçüncü maddesinde yazılı mahallî idare kurulları sözü çıkartılarak ödeme süresinin başlangıcının il idare kurullarınca belirtilmesi gerekeceği suretinde madde değiştirilmiş ve diğer maddeler de açıklık sağlanmak bakımından yeniden kaleme alınmıştır.

Mahiyeti itibariyle Kamutayda ivedilikle görüşülmesi Komisyonumuzca da kararlaştırılan bu tasarı, havalesi gereğince Bütçe Komisyonuna verilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Maliye Komisyonu Başkanı

İstanbul

A. Bayındır

Afyon K.

S. Yurdkoru

İzmir

S. Dikmen

Sözcü

İzmir

Ş. Adıllan

Antalya

H. T. Dağhoğlu

Kastamonu

H. Çelen

Kâtip

Ankara

M. Aksoley

Antalya

Dr. G. Kahrama

Siird

S. Tuncay

Bütçe Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Bütçe Komisyonu

Esas No. 1/583, 2/103

Karar No. 86

14. V. 1946

Yüksek Başkanlığa

Toprak Mahsulleri Vergisi Kanununun kaldırılması hakkındaki 4840 sayılı Kanuna ek olarak Maliye Bakanlığınca hazırlanan ve Başbakanlığın 4. V. 1946 tarihli ve 6/1168 sayılı tezkere-i ile Yüksek Meclise sunulan kanun tasarısı ve Ankara Milletvekili Hıfzı Oğuz Bekata'nın aynı kanuna ek kanun teklifi Tarım ve Maliye Komisyonları raporlarıyla birlikte Komisyonumuzca verilmekle teklif sahibi Hıfzı Oğuz Bekata ve Maliye Bakanlığının yetkili temsilcisi hazır olduğu halde incelenip görüşüldü.

Adı geçen tasarı ile kanun teklifi, Tarım ve Maliye Komisyonlarımızca birleştirilmek suretiyle bir tasarı haline konmuş olup Toprak Mahsulleri Vergisinin 1945 ve daha önceki yıllar için salınmış olan kısmını ödeyememiş olanların borçları hakkında nasıl bir işlem uygulanacağını belirten bu yeni tasarı Maliye Komisyonunun tesbit ettiği

esas dairesinde ve bu komisyonun gerekçesine katılmak suretiyle komisyonumuzca da aynıyle kabul edilmiş olup Kamutayın onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Başkan	Başkan V.	Bu. Ra. Sözcüsü
Tokad	Edirne	Diyarbakır
H. N. Keşmir	M. N. Gündüzalp	Ş. Uluğ
Kâtip		
İstanbul	Aydın	Eskişehir
F. Oymen	R. Alpman	Y. Abadan
Giresun	Giresun	İsparta
M. Akkaya	A. Sayar	M. Karaağaç
İstanbul	İzmir	Kayseri
İ. H. Ülkmen	M. Birsal	F. Baysal
Kütahya	Mardin	Urfa
H. Pekcan	R. Erten	E. Tekeli
Yozgad		
A. Sungur		

ANKARA MİLLETVEKİLİ HIFZI OĞUZ BE-
KATA'NIN TEKLİFİ

*Toprak Mahsulleri Vergisi Kanununun kaldırıl-
ması hakkındaki 4840 sayılı kanuna ek kanun
tasarısı*

MADDE 1. — Kaldırılan 4553 sayılı Toprak Mahsulleri Vergisi Kanununa göre tahakkuk ettirilip şimdiye kadar tahsil edilememiş bulunan 1945 yılına ve daha önceki yıllara ait hububat ve bakliyattan borçlu kalan mükelleflerin bu borçları 1946 yılı mahsulünden zamsız olarak almır.

MADDE 2. — 1946 yılı mahsulünden ödenecek olan bu vergi artıklarının teslim süresi, mahsulün elde edilmeğe başlandığı aydan itibaren üç aydır.

Bu süre, il ve ilçelerin iklim şartları gözönünde tutularak, il idare kurullarınca bellidir.

MADDE 3. — Bu kanun yayımlandığı tarihte yürürlüğe girer.

MADDE 4. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

*Toprak Mahsulleri Vergisi Kanununun kaldırıl-
ması hakkındaki 23 . I . 1946 tarih ve 4840 sayılı
kanuna ek kanun tasarısı*

MADDE 1. — 23 . I . 1946 tarih ve 4840 sayılı kanunun geçici birinci maddesinde sözü edilen mahsullerden aynen alınacak Toprak Mahsulleri Vergisi, pamuk hariç, 1 Haziran 1946 tarihinden itibaren, belediyelerce tâyin edilecek râyiçler üzerinden para olarak tahsil olunur. Bu yolda yapılacak tahsilâtta 4553 sayılı Toprak Mahsulleri Vergisi Kanununun 38 nci maddesinin ikinci fıkrası hükmü uygulanmaz.

MADDE 2. — Bu kanun 1 Haziran 1946 tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

Başbakan	Adalet Bakanı
Ş. Saracoğlu	M. Ökmen
Millî Savunma Bakanı	İçişleri Bakanı
A. R. Artunkal	Hülmî Uran
Dışişleri Bakanı	Maliye Bakanı
H. Saka	N. E. Sumer
Millî Eğitim Bakanı	Bayındırlık Bakanı
Yücel	
	Sağlık ve Sosyal
Ekonomi Bakanı	Yardım Bakanı
Fuad Sirmen	Dr. S. Konuk
Gümrük ve Tekel Bakanı	Tarım Bakanı
T. Coşkan	Ş. R. Hatipoğlu
Ulaştırma Bakanı	Ticaret Bakanı
A. F. Cebesoy	R. Karadeniz
	Çalışma Bakanı
	Dr. S. Irmak

TARIM KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

Toprak Mahsulleri Vergisi Kanununun kaldırılması hakkındaki 4840 sayılı kanuna ek kanun tasarısı

MADDE 1. — Kaldırılan 4553 sayılı kanun gereğince 1945 ve daha önceki yıllar için salınan Toprak mahsulleri vergisinden henüz borçlarını ödeyememiş olanların borçları 1946 yılı mahsulünden, belediyelerce tâyin edilecek rayiçlere göre, para olarak alınır.

MADDE 2. — Birinci maddeye göre yapılacak tahsilâtta 4553 sayılı kanunun 38 nci maddesinin 2 nci fıkrasında belirtilen bir kat zam cezası alınmaz.

Salınmış ve fakat bu kanunun yürürlüğü tarihinde henüz tahsil olunamamış bulunan bu kabîl bir kat zam cezaları da tahsil olunmaz.

Ancak bu kanunun uygulanmasından önce aynı vergilerin para olarak alınmasından ötürü tahsil edilen bir kat zam cezaları geri verilmez.

MADDE 3. — 1946 yılı mahsulünden ödenecek olan bu vergi artıklarının ödeme süresi mahsullerin elde edilmeğe başladığı aydan itibaren üç aydır.

Bu süre, il ve ilçelerin iklim şartları gözönünde tutularak mahallî idare kurullarınca belli edilir.

MADDE 4. — Bu kanun yayım tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 5. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

MALİYE KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

Toprak Mahsulleri Vergisi Kanununun kaldırılması hakkındaki 23 . I . 1946 tarih ve 4840 sayılı kanuna ek kanun tasarısı

MADDE 1. — 4553 sayılı kanun gereğince 1945 ve daha önceki yıllar için salınmış olan aynı toprak mahsulleri vergisini ödeyememiş olanların bu borçları Belediyelerce 1946 yılı mahsulü üzerinden tâyin edilecek rayiçlere göre paraya çevrilir.

MADDE 2. — Birinci madde gereğince paraya çevrilen vergilere, 4553 sayılı kanunun 38 nci maddesinin 2 nci fıkrası hükmü uygulanmayacağı gibi sözü geçen fıkra hükmü gereğince salınmış olup da bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte tahsil edilememiş olan zam cezaları da terkin olunur.

MADDE 3. — Paraya çevrilen bu vergiler 1946 yılı mahsulünün idraki tarihinden itibaren üç ay içinde tahsil olunur. Bu sürenin başlangıcı her mahaldeki iklim şartlarına göre, iller idare kurulları tarafından belli edilir.

MADDE 4. — Tarım Komisyonunun 4 nci maddesi aynen.

MADDE 5. — Tarım Komisyonunun 5 nci maddesi aynen.